

odbor bezpečnostní politiky
Nad Štolou 3
170 34 Praha 7

Č. j. MV-127463-7/OBP-2022

Praha 27. září 2022
Přílohy: 1/10

žadatel

...
...
...
...

Znění aktuální podoby návrhu zákona o omezení šíření obsahu ohrožujícího národní bezpečnost online

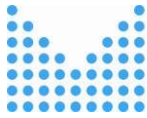
Na základě rozhodnutí rozkladové komise ministra vnitra ze dne 13. září 2022 vám v příloze zasíláme znění vámi požadovaného návrhu zákona o omezení šíření obsahu ohrožujícího národní bezpečnost online.

Na úvod je třeba zdůraznit, že se jedná o pracovní návrh, který je ve fázi politických konzultací a teprve čeká na zahájení standardního připomínkového řízení. Podoba tohoto návrhu se tak v budoucnu může výrazně změnit.

Návrh zákona MV zpracovalo na základě úkolu vlády a je míněn pouze jako doplněk k návrhu systémových nelegislativních opatření proti dezinformacím.

Zároveň je nutné zdůraznit, že Ministerstvo vnitra, jemuž jsou v návrhu svěřeny konkrétní pravomoci, je v tomto návrhu uvedeno pouze formálně pro umožnění započítání debaty. Samo ministerstvo svoji roli v tomto směru neprosazuje.

Mgr. Radek Šubrt
ředitel

N á v r h

ZÁKON

ze dne 2022

o omezení šíření obsahu ohrožujícího národní bezpečnost online

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon upravuje některá práva a povinnosti poskytovatelů služeb informační společnosti podle zákona o některých službách informační společnosti a poskytovatelů služeb přístupu k internetu podle čl. 2 odst. 2 nařízení 2015/2120 (EU) potřebná k ochraně národní bezpečnosti a předcházení trestné činnosti při veřejném šíření informačního obsahu online¹.

§ 2

Omezení služby

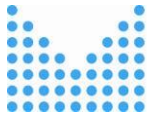
(1) Poskytování služby spočívající ve zveřejňování informačního obsahu online, který je způsobilý ohrozit svrchovanost, územní celistvost, demokratické základy ČR nebo značnou měrou ohrozit vnitřní pořádek a bezpečnost České republiky (dále jen „obsah“), zejména je-li vytvořen nebo šířen osobou nebo státem, na které se vztahují mezinárodní sankce podle zvláštního právního předpisu², nebo subjektem pod kontrolou takové osoby nebo státu, nebo se s takovým obsahem v podstatné míře shoduje, může Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) z moci úřední rozhodnutím omezit nebo znemožnit nebo předcházet jejímu využití, jde-li o zveřejňování velkého rozsahu nebo je zveřejňování takového obsahu podstatným účelem služby.

(2) V případě, že zveřejňovaný obsah vykazuje znaky trestného činu podle trestního zákona³, použije se odstavec 1 obdobně.

¹ Čl. 3 odst. 3 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2120 ze dne 25. listopadu 2015, kterým se stanoví opatření týkající se přístupu k otevřenému internetu; recitály 13, 14

² § 3 písm. c) zákona č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí.

³ Viz např. § 352, § 355, § 356, § 357, § 403, § 404, § 405 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve spojení s § 117 písm. a) trestního zákoníku.

§ 3

Zvláštní ustanovení o řízení

(1) Účastníkem řízení je osoba, které je ukládána povinnost podle § 2 a poskytovatel obsahu, je-li znám.

(2) Před vydáním rozhodnutí si ministerstvo vyžádá stanovisko Policie České republiky a zpravodajských služeb České republiky za účelem předcházení ohrožení jiných chráněných zájmů.

(3) Vydání rozhodnutí podle § 2 může být prvním úkonem v řízení. Rozhodne-li ministerstvo o předběžné vykonatelnosti rozhodnutí⁴, stanoví lhůtu ke splnění povinnosti nejméně 12 hodin. V případě opakovaného zveřejnění téhož obsahu nebo obsahu v podstatné míře shodného s tím, ke kterému už byl přístup jednou omezen, ministerstvo stanoví lhůtu ke splnění povinnosti nejméně 1 hodinu.

(4) Ve výroku rozhodnutí ministerstvo uvede způsob provedení uložené povinnosti.

(5) Účastníkům řízení se doručuje veřejnou vyhláškou. Nevylučuje-li to povaha věci, zejména nedostupnost účastníka, zašle ministerstvo účastníkům písemnost bez zbytečného odkladu vhodným způsobem na vědomí. Rozhodnutí je doručeno vyvěšením.

(6) Orgány veřejné moci jsou pro účely postupu podle § 2 povinny ministerstvu poskytovat součinnost, zejména poskytnout informace nebo provést úkony potřebné pro zahájení řízení, dokazování nebo výkon rozhodnutí.

(7) Splnění povinnosti uložené rozhodnutím podle § 2 může ministerstvo vymáhat i postupným ukládáním donucovacích pokut; výše jednotlivé pokuty nepřekročí 100 000 Kč.

§ 4

Výjimky z omezení

Za obsah podle § 2 se nepovažuje obsah určený pro vzdělávací, žurnalistické, umělecké nebo výzkumné účely nebo pro účely předcházení hrozbám podle § 2 nebo boje proti nim.

§ 5

Způsoby omezení

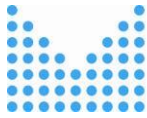
Způsoby provedení povinnosti ukládané podle § 2 stanoví ministerstvo ve spolupráci s Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost vyhláškou.

§ 6

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti patnáctým dnem po dni jeho vyhlášení.

⁴ § 85 odst. 2 písm. a) správního řádu.

Stručné odůvodnění:

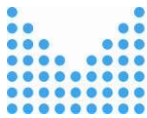
Obecná východiska

Historie ukázala, že nedemokratičtí a nestátotvorní aktéři dokázali využít demokratické principy k destrukci základních demokratických hodnot a základní práva a svobody byly vystavovány postupné erozi, až došlo k jejich potlačení (např. Německo ve 20. a 30. letech, ČSR po roce 1948 apod.). Na tuto historickou zkušenost jednotlivé státy postupně reagovaly a po druhé světové válce se masivněji začal rozšiřovat koncept tzv. imunitní či *bránící se demokracie*. Principy bránící se demokracie se od konce druhé světové války postupně prosazovaly v právních rádech jednotlivých států nejen v euroregionu, a to zejména v poválečných ústavách.

České soudy se s principem bránící se demokracie ztotožnily, ačkoliv pouze v několika málo rozhodnutích tento koncept přímo využily k odůvodnění restrikce základních práv a svobod. Z rozhodnutí, kde tak soudy učinily, lze zmínit především rozsudek Nejvyššího správního soudu v kauze rozpuštění Dělnické strany, kde soud na více místech své závěry podpořil a podložil teoretickými východisky bránící demokracie (rozsudek NSS ze dne 17.2.2010, č.j.: Pst 1/2009 – 348).

Důležitou roli sehrává judikatura Ústavního soudu. Zde odkážme zejména na nález Ústavního soudu ze dne 28.11.2011, sp. zn. IV. ÚS 2011/10, kde se uvádí mj. následující: „Ústavní soud se ztotožňuje s principy bránící se demokracie, jejichž právní aplikace je opodstatněná s přihlédnutím k historickým zkušenostem s nacistickou a komunistickou totalitou nejen v našem státě, nýbrž i v celoevropském kontextu. Jestliže jsou odpůrci demokracie a hodnot, na kterých demokracie stojí, připraveni na ni útočit, musí být i demokratický režim připraven bránit se těmito atakům, a to v nutných případech i omezením základních práv. Ústavní soud tedy zdůrazňuje, že přes nepochybnost garance základních práv (včetně svobody projevu a práva shromažďovacího) pro každého je *právem i povinností demokratického státu přiměřenými prostředky bránit sebe sama i společnost*, kterou reprezentuje, proti destruktivním útokům ze strany těch hnutí a jednotlivců, kteří popírají a zpochybňují (a už tím byt i jen plíživě likvidují) základní demokratické hodnoty.

Již v nálezu sp.zn. Pl. ÚS 14/94 ze dne 8.3.1995 (N 14/3 SbNU 73; 55/1995 Sb.) Ústavní soud konstatoval, že jakkoli je v každé demokratické společnosti stanovení mezi základních práv a svobod záležitostí "otevřeného" sociálního dění, v němž i menšině je přiznáváno právo na vlastní politický postoj, nelze toto právo menšiny spojovat s každým libovolným postojem, postrádajícím pozitivní sociální podtext. Demokracie by sama sebe přivedla ke zkáze, jestliže by se názory a jednáním menšiny cítila zavázána k opatřením, jež by již odporovala její základní hodnotové orientaci. Jinými slovy, *garance základních práv jsoucím jedním z fundamentálních prvků demokratického právního státu nelze zaměňovat za slabost demokracie či její neschopnost obrany*. Demokracie, která by bezvýhradně odmítla používat proti svým protivníkům státní moc, otvírala by bránu nejen anarchii, ale i totalitě. Sama by se tak zpronevěřila svým základním úkolům, k nimž v neposlední řadě patří i ochrana hodnotového řádu manifestovaného v historickém vývoji právě zabezpečováním základních lidských práv a svobod. Právo menšiny na vyjádření jejího politického postoje nesmí být zaměňováno za právo libovolnými prostředky hlásat zlo; povinnost demokratického právního státu (nesvázaného s žádnou výlučnou ideologií) uplatňovat státní moc v mezích a způsobem stanovených zákonem

nelze pak zaměňovat s rezignací čelit projevům zla a nenávisti i takovými prostředky, jež se šířitelům těchto projevů mohou jevit jako tvrdé.

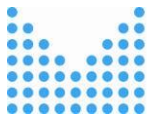
Historie ukazuje, jak nedozírné následky může mít, pokud demokratické režimy nejsou schopny či ochotny bránit se brutálnímu odhodlání svých nepřátel. Jestliže je tedy demokracie ohrožena, je povinná - byť proporcionálně a s vědomím, že jí zvolené metody musí být zcela jiné než metody odpůrců demokracie - výjimečně omezit některé principy, na nichž stojí (např. i svobodu slova či shromažďovací právo apod.). Pouze tak je schopná ubránit se atakům těch, kteří primárně mají za cíl demokracii zlikvidovat.

Nejdůležitějším faktorem při hodnocení obranných mechanismů, jež je demokratický právní stát oprávněn použít, je nezbytnost a přiměřenost s důrazem na fakt, že omezení základních práv může být prováděno pouze v krajních případech. V této souvislosti je třeba připomenout, že svoboda projevu se nevztahuje pouze na informace a myšlenky, které jsou přijímány pozitivně nebo jsou považovány za neurážlivé nebo nedůležité, ale také na ty, které pohoršují, šokují nebo ruší.“

Přípustnost omezení některých práv a svobod reflektuje i judikatura Evropského soudu pro lidská práva, opírající se o čl. 10 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (Úmluva). Ten kromě garance svobody projevu a šíření a přijímání informací zároveň stanovuje, že výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti a odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které *stanoví zákon* a které jsou *nezbytné* v demokratické společnosti v zájmu *národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, ochrany pořádku a předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.*

Ve věci *Handyside proti Spojenému království* tak soud mj. upozorňuje, že svoboda projevu je jedním z charakteristických principů demokratické společnosti a podmínkou jejího vývoje, ale není možné přehlížet povinnosti a odpovědnost spojené s výkonem této svobody. Ve věci *Savva Terentyev proti Rusku* soud upozorňuje na specifickou povahu internetu, kdy význam při poměrování konkurujících si svobod a chráněných zájmů může mít i použité médium, přičemž zveřejnění prostřednictvím internetu soud považuje za způsob umocňující potenciální dopad prohlášení. Podle názoru Soudu lze pomlouvačné a jiné typy zjevně nezákonných projevů, včetně projevů nenávisti a projevů podněcujících k násilí, šířit jako nikdy předtím po celém světě v řádu sekund, přičemž takové projevy někdy zůstávají trvale dostupné online. To znamená, že riziko újmy, kterou představuje obsah a komunikace na internetu pro výkon a požívání lidských práv a svobod, je jistě vyšší než riziko, které představuje např. tisk. Totéž soud obdobně zopakoval ve věci *Delfi AS proti Estonsku*, podobně viz též věc *Annen proti Německu* nebo věc *Editorial Board of Pravoye Delo a Shtekel proti Ukrajině*.

Úmluva zároveň zakotvuje v čl. 17 *zákaz zneužití práv* slovy, že nic v této Úmluvě nemůže být vykládáno tak, jako by dávalo státu, skupině nebo jednotlivci jakékoli právo vyvíjet činnost nebo dopouštět se činů zaměřených na zničení kteréhokoli ze zde přiznaných práv a svobod nebo na omezování těchto práv a svobod ve větším rozsahu, než to Úmluva stanoví. Čímž se vztahuje právě k pojmu tzv. *bránící se demokracie* – „the democracy capable of defending itself“. Ve věci *Bîrsan proti Rumunsku* soud odkazuje na svá předchozí rozhodnutí, např. *Vogt proti Německu, Ždanoka proti Lotyšsku a Perinçek proti Švýcarsku* a upozorňuje, že zákazem „zneužívání práv“ si klade za cíl poskytnout demokraciím prostředky k boji proti činům a činnostem, které ničí nebo nepřiměřeně omezují základní práva a svobody, ať už tyto

činy nebo činnosti pocházejí od státu, skupiny osob nebo od jednotlivce. Podobně viz *Romanov proti Ukrajině*, kde soud zdůraznil velmi jasnou vazbu mezi Úmluvou a demokracií; nikdo se nesmí odvolávat na ustanovení Úmluvy za účelem oslabení nebo zničení ideálů a hodnot demokratické společnosti. Pluralismus a demokracie jsou založeny na kompromisu, který vyžaduje různé ústupky jednotlivců nebo skupin osob, kteří musí někdy souhlasit s omezením některých svobod, které požívají, aby byla zaručena větší stabilita země jako celku.

Odůvodnění konkrétních ustanovení

Předkladatel, vycházejí z principů tzv. bránící se demokracie, viz výše, a u vědomí přípustnosti omezení základních práv a svobod jen na základě zákona, v jeho mezích a způsobem, který zákon stanoví, a to jen z důvodů přípustných na základě norem ústavního práva, odůvodňuje jednotlivá ustanovení návrhu zákona následovně.

Ad § 1:

Účel zákona a jeho adresáti

Odkazem na zákon o některých službách informační společnosti a institut poskytovatelů služeb přístupu k internetu podle čl. 2 odst. 2 nařízení 2015/2120(EU) se vymezuje okruh regulovaných vztahů, potažmo subjektů, jimž primárně mohou být ukládány povinnosti. Uvedením národní bezpečnosti a předcházení trestné činnosti je zároveň stanoven účel úpravy, který se následně interpretačně promítá do aplikace zákona jako celku.

Ad § 2:

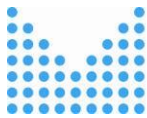
odst. 1

Účel a předmět omezení

Ustanovení § 2 zakládá oprávnění omezit za zákonem stanovených podmínek on-line šíření obsahů rizikových z hlediska národní bezpečnosti, příp. omezit přístup k takovému obsahu.

Volba formy omezení

Ke konstrukci ustanovení je potřeba nejdříve uvést, že předkladatel nemá v úmyslu deklarovat riziková jednání a obsahy dle kritérií zvolených v § 2 odst. 1 *a priori* za protiprávní. Jednalo by se o příliš razantní zásah do svobody projevu a práva na šíření informací. Obecně mimo mimořádné situace ve svém životě ani neregistrujeme vše, co je z informací dostupné. Za určitých okolností však může být jinak zásadně legální jednání protiprávním, dostane-li se do střetu s jiným chráněným zájmem nebo nastanou jiné právem předvídané skutečnosti či okolnosti. Např. svoboda pohybu je zásadně legální, lze však omezit vstup na určené místo nebo přikázat někde setrvat, a to buď *ad hoc* (např. zákaz vstupu na místo činu, uvalení vazby), nebo na základě jiného opatření či rozhodnutí (stanovení podmínek konání shromáždění) či na základě zákona (např. zákaz vstupu na místo, kde probíhají pyrotechnické práce). Protiprávní pak bude zpravidla až porušení zákazu či omezení.

Podobně pokud za určitých okolností a při dosažení určité kvality rizika bude jinak legální jednání natolik rizikové, že je potřebné zasáhnout ve prospěch jiných chráněných zájmů, stát má mít takovou možnost omezení k dispozici. Není potřeba prostředků (správního) trestání, jejichž využitelnost by ostatně byla sporná, stačí faktické omezení tady a teď, po splnění zákonných podmínek a s možností procesní obrany, aby byl veřejný zájem v dané situaci ochráněn (a chráněn byl i adresát povinnosti či subjekt omezený na svých právech). Zvolená forma regulace je tak blíže k tzv. pořádkovému dozoru (v mimořádných situacích), než např. správnímu trestání.

Přiměřenost omezení

V případě většiny opatření zároveň omezení nebude spočívat ve výmazu obsahu (či např. zrušení domény), ale pouze v omezení či ztížení přístupu k němu. I kvantitativní omezení dosahu však může být efektivní z hlediska prevence manipulace veřejnosti dezinformacemi, resp. válečnou propagandou. Nedojde tím zároveň k absolutnímu popření daného práva (vytvářet informace, šířit je atd.), pouze je omezen dosah, na který samotný nárok není, a zároveň je chráněn veřejný zájem, typicky omezením účinku válečné propagandy cizí mocnosti.

Vysílání cizí televizní stanice např. také není samo o sobě protiprávní (a stanici není bráněno v tvorbě), ovšem z konkrétních důvodů je např. i na úrovni EU konkrétní stanice z konkrétně stanovených důvodů omezena ve svém dosahu.

Takové omezení zároveň dostojí i čl. 17 odst. 4 Listiny, dle něž „Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, *bezpečnost státu*, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.“

Uvedenými hledisky se musí řídit i aplikace návrhu v konkrétní situaci (např. posouzením reálného dosahu nebo četnosti využití rizikového obsahu dalšími subjekty).

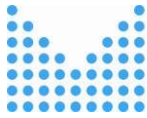
Volba kritérií obsahu, který má být omezen

Klíčovou otázkou je, jak vymezit obsah, který má být omezen. Veřejná diskuze je vedena primárně o dezinformacích, ovšem legislativní vymezení daného pojmu by bylo značně obtížné (slovenská úprava ostatně daný pojem nijak nedefinuje). Ani důraz na nepravdivost informace není spolehlivým vodítkem, protože „správná“ dezinformace obsahuje i větší či menší díl pravdy, příp. je primární informace demagogicky dezinterpretována, nebo je výběrově informováno pouze o některých skutečnostech anebo disproporčně stran frekvence či kvantity atd. Nelze též vyvracet neexistující skutečnost, anebo „vyvracet“ např. desítky vzájemně si odporujících verzí téže události.

Zároveň ne každá nepravda (např. teorie ploché Země) ohrožuje národní bezpečnost. Krom chráněného zájmu (národní bezpečnost), který má být ohrožen či narušen, je proto potřeba stanovit další kritéria.

Výchozím kritériem pro definici rizikového obsahu je jeho způsobilost ohrozit svrchovanost, územní celistvost, demokratické základy ČR nebo značnou měrou ohrozit vnitřní pořádek a bezpečnost České republiky, jak tomu u válečné propagandy, potažmo hybridní války vedené krom jiného i prostředky moderních komunikačních technologií, je.

Subjekty, kde je již na přípustnosti omezení shoda

Dalším kritériem, na němž je v zásadě všeobecná shoda, je odkaz na okruh subjektů, na které již byly na základě širšího (a to i) mezinárodního konsenzu vyhlášeny sankce. Ne ve všech případech půjde o státy, osoby a subjekty, které samy šíří předmětné rizikové obsahy, ovšem rozhodující „odpovědné subjekty“ (státy, organizace, osoby) se zpravidla nebudou nacházet mimo tuto množinu. Kde již bylo dosaženo konsenzu, že aktivity jejich členů významně ohrožují hodnoty relevantní i z hledisek ochrany národní bezpečnosti ČR.

Pomineme-li několik málo sankcí dopadajících na státní média, mají sankce většinou charakter omezení svobody pohybu či majetkových práv, což však nebrání, aby tato „riziková množina“ složila jako významné referenční kritérium i pro účely ochrany národních zájmů v online prostoru.

V definici rizikového obsahu, který může ministerstvo omezit, je proto tato množina (a množina těch, kdo se jí inspirojí, resp. od ní „opisují“) určena jako jedno z hlavních referenčních kritérií. Byť tvůrci rizikových obsahů se mohou nacházet i mimo ni, a naopak některé mezinárodní sankce dopadají i na subjekty, jejichž informační působení je z hlediska národní bezpečnosti ČR irelevantní.

Zacílení omezení, vyloučení nerizikových obsahů

V každém případě omezení dopadnou primárně na dezinformace a propagandu, na niž dle většinové shody mají omezení cílit. A zároveň nedopadnou na kohokoliv, proti komu jsou případně (další) mezinárodní sankce vyhlášeny, neboť ne vždy bude kumulativně splněna i podmínka ohrožení národní bezpečnosti a relevantní rozsah, dosah a obecně význam obsahu. Ať už po kvantitativní stránce, nebo dle významu obsahu pro další subjekty, které rizikové obsahy přebírají nebo se jimi inspirojí, nebo pokud jde o sílu účinku konkrétního obsahu.

Nestačí samo šíření dezinformací či propagandy určenými subjekty, ale krom ohrožení či narušení národní bezpečnosti musí jít o jednání velkého rozsahu a/nebo takový obsah musí tvořit podstatný účel služby. Neboť je např. rozdíl mezi bulvárním médiem, které občas nebo náhodně zveřejňuje i neověřené zprávy, a informačním kanálem, který je založen či využíván právě pro šíření dezinformací a propagandy, byť i významnou část obsahu bude tvořit zábava či „neriziková“ témata (fungující však jako balast nebo jako prostředek k přilákání pozornosti).

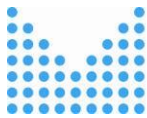
V důsledku výše nastíněného rozlišování dle více kritérií tak nedojde ani k omezení on-line aktivit, které se s cíli zákona míjejí (např. web čistě o vaření), byť by byly provozovány sankcionovanými osobami. Ani nemůže být omezen web, na němž se čas od času objeví „kachna“ či propagandistická dezinformace, neslouží-li web právě (především) k šíření propagandy a dezinformací.

Výchozím kritériem je tak ohrožení národní bezpečnosti, důležitým referenčním kritériem dále okruh osob, na které již dopadají mezinárodní sankce, a kumulativně je potřeba relevantní rozsah (dosah) a/nebo účel šířeného obsahu.

odst. 2

Rizikové obsahy, jimiž je zároveň páčán trestný čin

Vzhledem k tomu, že v odst. 1 jsou uvedena jednání, která jinak zpravidla nejsou protiprávní, tak tím spíše by nebylo obhajitelné, aby byť mírnějšímu omezení (než v případě trestního postihu) nepodléhalo jednání jinak trestné – jakkoliv třeba nebude postižitelné s ohledem na faktické okolnosti (nedostupnost či neznámá identita pachatele, komplikovanost zkoumání subjektivní stránky). Opět se však má jednat o jednání relevantní z hlediska národní

bezpečnosti, patřičného rozsahu a dosahu a je zpravidla „smyslem“ dané služby. Ve většině případů budou takové obsahy spadat pod odst. 1, ovšem považujeme za účelné umožnit jejich omezení i samostatným titulem. Zde zároveň zpravidla nebude sporu o legitimitě takového omezení, je-li primární jednání samo protiprávní, resp. trestné.

Korektiv pro omezení svobody šíření informací

Korektivem pro omezení šíření rizikových obsahů je krom vymezení chráněných hodnot a demonstrativního odkazu na subjekty již stížené mezinárodními sankcemi dále i okolnost, že se jedná o činnost velkého rozsahu (nikoliv okrajový web s několika desítkami návštěvníků) a/nebo takový obsah tvoří podstatný účel služby (je to smyslem jeho existence, příp. struktura obsahu či reálné fungování je takové, že takové účinky ve výsledku působí). Zpravidla platí oboje, lze si ale představit zdroj významný především kvantitativně, a stejně tak zdroj méně navštěvovaný, ovšem zásadní svým významem pro další šíření rizikových obsahů nebo jako zdroj inspirace, příp. jako zdroj „dezinformačních bomb“, byť nižší frekvence.

„Velkým rozsahem“ se obecně rozumí relevantní dopad na veřejnost, a kritériem bude cca 10.000 uživatelů služby měsíčně (kritérium zvoleno analogicky k „velkému rozsahu“ zpracování osobních údajů, relevantního z hlediska GDPR, a obdobné kritérium, byť v jiné souvislosti, je zmíněno např. ve vyhlášce č. 437/2017 Sb. v případě domén druhého řádu).

Uvedené kritérium je orientační s ohledem na prevenci mechanického přístupu, na druhé straně odchýlení od něj by muselo být zdůvodněno (např. sám web není sice tím nejčastěji sdíleným, zároveň je ale „zdrojovým“ pro další weby, tentokrát s již podstatně širším dosahem). V každém případě by volba „prahu“ měla odpovídat návštěvnosti jednotek či nižších desítek nejvýznamnějších dezinformačních webů v ČR.

Forma omezení a vedení řízení

Coby forma omezení je zvoleno rozhodnutí (nikoliv např. faktický pokyn či úkon) pro účely umožnění včasné procesní obrany (předkladatel se nenachází v podobné situaci, jako v případě nařízení EU o potírání šíření teroristického obsahu online, kde je forma chťe nechtě podmíněna samotným nařízením). Zároveň jsou však umožněny určité odchylky od běžného správního řízení, pro případ potřeby rychlé reakce (viz níže).

Působnost a pravomoc

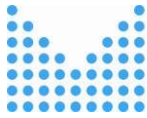
Orgánem veřejné moci, kterému by byla svěřena pravomoc k omezování rizikových obsahů, je prozatím stanoveno Ministerstvo vnitra, byť by samozřejmě bylo ideální, aby byla svěřena nezávislému orgánu; prozatím by však předkladatel nepovažoval za férové přiřknout danou roli jinému ministerstvu či ústřednímu orgánu státní správy; zároveň se tomu ale MV rozhodně nebrání.

Ad § 3:

Zvláštní ustanovení o řízení

S ohledem na okolnosti může být potřebná rychlá a efektivní reakce (při vypuknutí války například), proto návrh umožňuje i některé speciality ve správním řízení. Zároveň je najisto postaven okruh účastníků řízení.

odst. 1 - účastníci

Výslovně se stanoví, že účastníkem řízení je subjekt, kterému je ukládána povinnost (např. poskytovatel webhostingu nebo poskytovatel internetového připojení), a dále „autor“, resp. poskytovatel obsahu, jehož obsah je omezen a do jehož práv je přímo či nepřímo také zasazeno. Jde o taxativní výčet speciální vůči obecné úpravě správního řádu.

Ze skutečnosti, že jde o rozhodnutí, i že zde jsou účastníci, zároveň vyplývá, že každý z nich se může bránit odvoláním proti rozhodnutí, dále správní žalobou na nezákonné rozhodnutí ve správním soudnictví a příp. též žádat o náhradu škody dle zákona č. 82/1998 Sb.

odst. 2 – spolupráce s bezpečnostními sbory

Za účelem prevence střetu s jinými chráněnými zájmy (zpravodajská činnost, operativní šetření realizované Policií ČR) se výslovně zakotvuje povinnost konzultace s uvedenými složkami, aby bylo předejito střetům či omezením ochrany jiných zájmů, jimž bylo možno předejít.

odst. 3 – rychlost

Dále se umožňuje, aby rozhodnutí bylo prvním úkonem v řízení, je-li potřeba reagovat ihned. Návazně je umožněno ukládat povinnosti i ve lhůtách počítaných na hodiny, inspirací je zde nařízení EU o prevenci šíření teroristického obsahu online.

odst. 4 – způsob omezení

S ohledem na skutečnost, že návrh umožňuje mj. „výmaz“ domény, zrušení webhostingu nebo i blokování přístupu k určité stránce, mohou se lišit i povinnosti ukládané účastníkům. Proto správní orgán v rozhodnutí krom povinnosti uvede i způsob, jakým má být uložena povinnost realizována, byť jedno souvisí (a někdy splývá) s druhým (zde se jedná o inspiraci slovenskou úpravou zákona č. 69/2018 Z.z.).

odst. 5 - doručování

S ohledem na okolnost, že rozhodnutí se bude v případě poskytovatelů obsahu týkat zpravidla nekontaktních subjektů (a v případě poskytovatelů připojení se může jednat i o dlouhý seznam adresátů), zavádí se jako forma doručení veřejná vyhláška. (V tomto případě je inspirací § 11 odst. 2 zákona o právu shromažďovacím a zákon o hazardních hrách.)

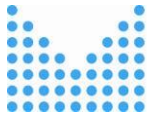
Zároveň je ale v zájmu samotného správního orgánu, aby zejména subjekty, jimž ukládá povinnost, včas informoval a dosáhl tak cíle sledovaného rozhodnutím, tudíž rozhodnutí bude zásadně zasíláno souběžně i do datové schránky (těm, kdo jí disponují), na elektronickou adresu atd. V případě anonymních subjektů a poskytovatelů obsahu (např. neuvádějících reálného registrátora domény nebo kontakty na redakci) platí zásada *vigilantibus iura scripta sunt*.

odst. 6 – součinnost

Vzhledem ke skutečnosti, že obecná úprava správního řádu nemá ustanovení obdobné § 75 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, § 8 odst. 1 trestního řádu a jiných procesních předpisů, týkajících se povinnosti k součinnosti, zařazuje se pro účely zajištění průběhu řízení a jeho účelu daná povinnost do návrhu.

odst. 7 – vymáhání

Pro případ, kdy je povinnost uložena subjektu s velkým obratem, je zakotvena speciální úprava exekuce donucovacími pokutami tak, aby mohl být výkon skutečně efektivní a odrazující od neplnění povinností uložených rozhodnutím. Dle majetkových poměrů subjektu, jemuž byla

uložena povinnost, se pochopitelně musí odvíjet i volba výše donucovacích pokut (přiměřenost, zákaz likvidačních sankcí).

Ad § 4:

Výjimky z omezení

V oblasti svobody projevu (vědy, výzkumu, umění atd.) platí obvyklá omezení, resp. konkurence s těmito zájmy a právy vyplývající již z Listiny. Omezení je třeba aplikovat v souladu s účelem zákona a reálná např. vědecká či jiná obdobná činnost není zpravidla realizována ve výše uvedeném rozsahu, dále má určitá uznávaná kritéria a vnější i vnitřní standardy, a konečně slouží skutečně proklamovanému účelu, nikoliv účelům, jejichž dosahování (efektivní šíření válečné propagandy či dezinformací) se tento návrh snaží bránit.

Rozlišení mezi výkonem zmíněných chráněných práv a výkonem předstíraným (či zneužitím uvedených práv) je úkolem správního orgánu, příp. následně soudu. Pokud by ovšem nebylo rozlišitelné, co je „originál“, a co „padělek“ (či předstírání, zneužití atd.), neměly by smysl ani samy tyto chráněné hodnoty (a postrádal by smysl i podvod, resp. snaha zmíněné hodnoty napodobit či zneužít).

Ke zneužití práva viz též úvodní část týkající se čl. 17 Úmluvy.

Ad § 5

Způsoby omezení

Do zákona se zakotvuje zmocnění k vydání vyhlášky, jíž budou stanoveny přípustné (možné) způsoby splnění uložené povinnosti. Jednak aby bylo možno zvážit, který způsob bude vhodný či efektivní, a jednak aby existovala určitá právní jistota ohledně spektra přípustných způsobů. Určení přímo zákonem, jakkoliv také není vyloučeno, by vylučovalo pružnou reakci na technický vývoj, úprava technických otázek zároveň pojmově náleží prováděcím právním předpisům. Absolutní volnost při volbě prostředků omezení by naopak vedla k právní nejistotě a nepředvídatelnosti.

Ad § 6:

Účinnost

S ohledem na okolnost, že zákon o Sbírce zákonů určuje obligatorně účinnost jen k 1.7. či 1.1., ale zároveň není nezbytné dávat účinnost zákona ke dni jeho vyhlášení ve Sbírce, navrhuje se nabytí účinnosti patnáctým dnem po dni jeho vyhlášení. Tento návrh se opírá o naléhavý veřejný zájem, tedy možnost aplikace zákona co nejdříve po jeho přijetí, resp. datu platnosti, s ohledem na probíhající agresi v blízkém zahraničí, jíž jsou dezinformace, hybridní válka a válečná propaganda součástí a na které má zákon primárně reagovat.